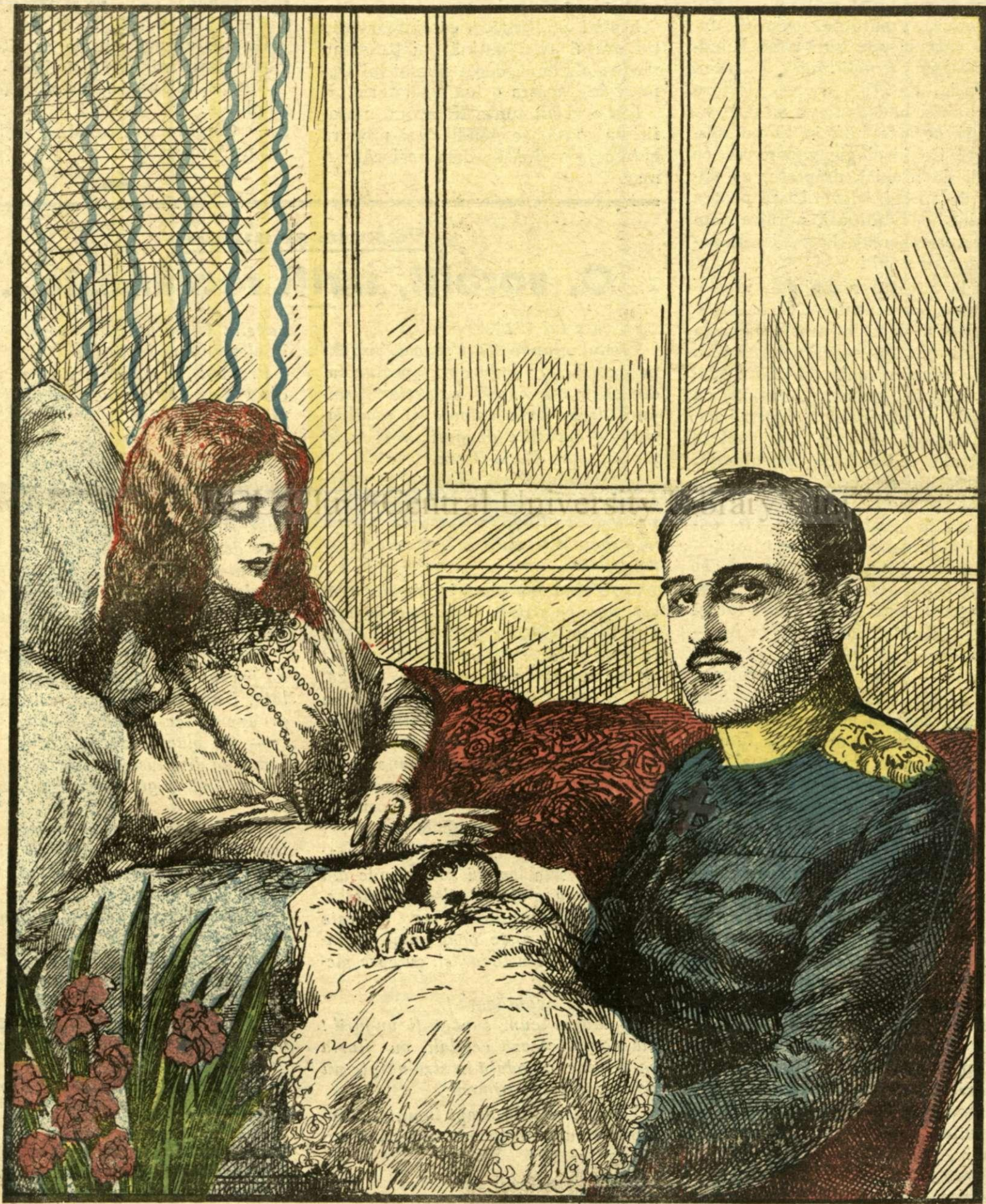

Universul Literar

— PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. În străinătate pe un an 200 lei. —

Micul moștenitor al Serbiei

Regele Alexandru I al Serbiei, ținând pe genuchi pe micul Petru, la căpătâiul Reginei Marioara.

Asistând la teatru

Cercetând teatrele din București, citind dări de seamă asupra reprezentațiilor din provincie, îndrăsnesc să pun o întrebare.

— Intrucât diferă teatrul de după război de cel dinaintea războiului?

Poate întrebarea mea să fie ecoul unei nedumeriri, dar ea reprezintă o stare sufletească, pe care o au mulți, cari gândesc cu obiectivitate.

Stările de azi în general nu mai sunt cele dinaintea războiului. Morala, munca, greutățile, bucuriile, durerile, entuziasmul sunt altele. Fiindcă altele sunt condițiile de traiu. Și totuși... Faceți o ușoară efort de memorie, aducându-vă aminte, ce gândiați, ce așteptați, în timpul războiului! Ce ideologie vapoasă, ce nădejdi de utopică dreptate, ce năzuinți de energie clevetitoare pentru mai bine, ce viforoasă pornire pentru fixarea răspunderilor și ierarhizarea valorilor noi!

Dar la capătul războiului, ideologia începu să se scuture. Și am asistat cu toți zi de zi la transformări, în care cinismul apărea ca o biruință a muncii, minciuna proastă ca un succes al dibăciei, violența brutală ca un câștig al sacrificiilor slugărnice, trufia înfumurată ca o recunoaștere obligatorie a lipsei de inteligență. Peste tot, pe stradă, la cafenea, în tramvai, la teatru, la croitor, ne ciocneam în ipostase noi, cu oameni, cari la fel cu noi, erau noi. — Alții decât cei din 1916, alții decât cei pe cari îi vedem înfiorați între 1916—1918. Alții și altfel. Și totuși noi aceștia altfel, aplaudam la fel. — Râdeam însă mai indiscret și mai sgomotos — piese dacă nu aceleași, în orice caz de același ton, de aceleași caractere ca și înainte. Fac această constatare mirată, fiindcă teatrul îndosebi cred că e mai în măsură să înfățișeze viața în mișcarea ei de tipuri, de caractere, de moravuri, de suflete.

Adică „Mangificul încornorat”, reprezentat de curând, și care-i piesă nouă, după război, înfățișează cu toată pantomima lui scenică ceva deosebit, decât orice piesă ușoară dinaintea? S-au luat oricare altă lucrare dramatică a oricărui autor român. Sunt convins că nu veți găsi nimic nou.

Puneți-vă și d-v întrebarea atunci:

— Intru cât diferă teatrul, înfățișarea vieții, de după război, de cel dinaintea războiului, deși simțiți că viața diferă așa de mult și așa de brutal?

Se pare că prinși în vârtejul transformării sociale, privirile ni-s îndreptate spre trecut din cauza unei oboșeli, S-au poate că n'am fost destul de pregătiți să stăpânim ideologia, pe care ne-o făuream așa de vibrant,

în ceasurile de veghe atentă. Cred că și una și alta sunt adevărate. Altfel nu ne-am putea explica lipsa unor criterii morale în vârtejul acesta surd de îndrăsnală și arivism.

B. Cecropide

O anecdotă despre Alex. Dumas

Intr'o vară foarte călduroasă, Dumas se afla la Chambéry, unde era mare lipsă de gheață.

Numai un singur cărciumar din tot orașul avea puțină gheață, și nu vindea nimănui, decât numai lui Dumas, deși acesta o lua pe datorie.

Intr'o zi un conte X, având musafiri la masă, se gândi să-și procure gheață prin șiretlic, dela acel cărciumar.

Văzute și auzite

O, vorbiți, scriți românește....

In vara lui 1914.

Trenul ajunge la Predeal, vizăm pașapoartele, îndurăm spectacolul donițelor din capul vameșilor unguri, trabucurile infecte și maghiarismele asvârlite de guri răstite, și plecăm spre Buda-Pesta.

Călătorului îi stă bine ori cu mâncarea, ori cu somnul, ori cu bărfirea prietenilor. Fîind noapte, ne oprim la a doua alternativă. Loc e destul și ne culcăm.

Spre ziuă mă simt înghesuit, apăsător, apoape strivit. Când mă deștept, dau de un călător gros, cu trei etaje la gura și la ceafă, cu gulerul năclăit și spânzurat de balconul de pânză, sub o valiză din care se strecura un salam de o jumătate de metru. Trântit pe genunchii mei, fiindcă pe drum se mai urcaseră alte persoane și locul se strâmtase, el sforăia, horcăia, cu buzele umezi, cu nasul roșu, cu fruntea plină de nădușeală.

Mă strâng nițel, ca să mă liberez; el se simte la larg și se întinde din nou. Aproape stălcit, îl ating mai apăsător cu totul. El se trezește și-mi aruncă niște ochi haini. Măntore la unul din tovarăși, cu care plecaserăm.

— Mare neobrăzare!

— Măgar cum sunt toți ungurii! mă complectează celălalt, cu iluzia ca și mine, că odată în străinătate nu ne mai pricepe nimeni.

Vecinul se uită drept înainte, răsufând greu ca o locomotivă când urcă panta.

Trenul trece un pod.

— Ce apă o fi asta? măntreabă

— Nu știu.

— No, îi Mureșul domnule!

Ne-am lipit cu totii de fundul ca-

El trimise un servitor al său la cărciumar, cu un coș mare.

Servitorul plecă, și ajungând acolo îi zise:

— „M'a trimes d. Dumas să-mi dai gheață”.

— „Bine, ia cât vrei, răspunse cărciumarul”.

După ce servitorul își umplu coșul, puse un napoleon pe masa cărciumarului.

Acesta sări în sus:

— Șarlatanule, ai mințit zise dănsul; pune gheața înapoi, tu nu ești dela Dumas, el ia pe datorie, și nu plătește nici odată.

Cu toate rugămintele servitorului cărciumarul rămase neîndurat.

Dumas, aflând aceasta, exclamă zâmbind:

— Cărciumarul acesta pretuștea cât un bun prieten.

napelii. Ungurul știa românește și înțelesese grațiozitățile.

Probabil ca să le evite pe viitor, când a început să taie salamul ni-a oferit primele felii.

La Arad se sue un tânăr, blond, spălăcit, cu ochii albaștri, precedat de o nostimă brună, cu artificii în ochi. De sigur, iar străini. Acum suntem departe de țară.

Toate privirile din vagon sunt la ea și toate resorturile sale se pun în mișcare ca să ațâțe și mai mult admirația călătorilor.

Intr'un moment tânărul igrău se dă jos la o stație, ca să-i aducă șocolată. Unul din tovarăși, cel mai aproape de ea, oftează și zice:

— Ce plăcere să călătorești cu asemenea frumuseți! Dar și mai plăcut ar fi să te găsești cu ele în vagoni!

Ea, care la primele cuvinte se uitase pe fereastră și zâmbise triumfătoare, când aude sfârșitul se întoarce trusc și sbucnește:

— Dacă continui așa, te spui și o pășești!

Era românecă.

Azi, din fericire, nu ne mai găsim în străinătate când călătorim prin părțile acelea și prin urmare suntem mai prevăzători în exprimarea cugetărilor.

Dar nici chiar mai departe prudența nu strică.

„O, vorbiți, scriți românește...”, dar cu băgare de seamă, când sunteți în tren.

Don José

Sonetele iubirii

de LEONTIN ILIESCU

De-apururi zâmbitoare și felină,
Tu cea mai iubitoare din amante,
Cobori din vis ca Beatrix lui Dante
Ca să-mi întinzi o cupă de lumină.

O beau cu sete cupa ce m'alină
Și mă îmbată visuri elegante
Ca și o viziune de Bramante
Sau ca din alte lumi o sonatină.

Iar când ușor de gâtul meu te-approi
Și mi-l cuprinzi cu brațele-amândouă
De mă'nfășori ca'n pânza Penelopii,

Păgân eu s'orb a gurii tale rouă...
Și-afar' tresar de 'nfiorare plopii
Că le zâmbește galeș... lună nouă...

II

Pe sânul tău îmi culc de-acum destinul,
Să simt parșum de piersici pârșuite,
Să sorb vâpaia dragostii 'ncrâjbite,
Ce'mbată mai puternic decât vinul.

Și'nfiorat tresar când din seninul
De vis tu te desprinzi, din zări vrăjite
Ca Venera din valuri liniștite,
Ca să-mi destăinui dorul și suspinul.

Când stau cu ochii 'nvăluți de vise
Și vreau să prind năluca fericirii
Ca să 'nțeleg poemele nescrise,

Un vis de foc te văd prin umbra genii
Și-atunci pricep sfințenia iubirii
Ca și Isus pe sânul Magdalenii.

Saloane de artă

EXPOZIȚIILE DELA ATENEU

Luna Noembrie din anul acesta e foarte bogată în exhibiții artistice. La Ateneu, între alții, expun și pictorii Aurel Bordenache, Schweitzer-Cumpăna, C. Dumitrescu, sculptorul Spiridon Georgescu cum și arhitectul Iorgu Ciortan.

PICTORUL BORDENACHE

Un talent în plin avânt, netăgăduit superior celui din anii trecuți, cu vizibile năzuințe spre excelsior, este, desigur, tânărul pictor Aurel Bordenache. Călătoriile în străinătate, cercetarea galeriilor celebre, studiile prin care și-a disciplinat talentul, i-au dat posibilitatea să fie un puternic colorist, un admirabil făuritor de portrete. Se împrăștie încă în toate domeniile artei sale, atacând cutezător toate genurile, dar în toate pune o personalitate distinctă, izbutind să fie mai totdeauna el. În peisajii, aspecte și efecte din natură, păstrează perspectiva, adâncimea, ca un bun tehnician al desenului, interpretând cu multă sinceritate momentele zilei și profunde psihologie a firei. Euritmia motivelor sale, armonică împletire de culori și nuanțe, te învăluie, mai ales în subiectele câmpenești.

Pictorul Aurel Bordenache e, fără îndoială, pe calca definitivei consacrară. Păstrăm însă vechea convingere, că împrăștierea nu-i preferabilă statornicirii într'un singur gen. Poate să aibă dreptate, totuși, artistul, care susține că nu vrea să se închidă în cătușele unui gen anumit, ci să rămână liber ca pasărea din pădure.

SCHWEITZER-CUMPĂNA

Un virtuos al luminii. Uneori, efectele realizate par forțate, nefirești. Greșeala e însă

a privitorului, care ignorează legile luminii, distribuția ei în raport cu umbrele, cum și felul ei de resfrângere peste chipuri și peste lucruri.

E totuși un stadiu evolutiv, nu de mică însemnătate, în tratamentul pictural al lui Schweitzer-Cumpăna. E deosebirea dintre artistul de ieri, care trăia în inima naturii, pătrunzându-se tot mai adânc de frumusețile ei și restabilind paricã vechile legături dintre sufletul firii și sufletul omului, creațiune a firii, și artistul de azi, închis în temnița orașului, depărtat de bună voie sau de nevoie de pitorescul trivăilor și al văilor. Amintiri luminoase se văd încă în sfaturile de țărani la cârciumă, în chipul de tratare picturală a peisajilor. Dar Schweitzer-Cumpăna va izbuti, credem noi, să ne dea priveliști minunate și din firea orașelor, unde tehnica sa de luminișt va găsi efecte și emoții estetice.

POEZIA LUI ALBERT SAMAIN

În sala unde expune Schweitzer-Cumpăna e un panou foarte mic, zece opere ca zece bijuterii. Sunt picturile pe lemn ale maestrului C. Dumitrescu, care interpretează cu multă eleganță picturală rafineriile poetice ale lui Albert Samain. În pictura lui Dumitrescu sunt valori de mozaic, tonuri greu de obținut prin tehnica specială a artei sale, dar cu atât mai prețioase cu cât greutățile tehnice sunt mai greu de învins.

Ce admirabil talent, care ar putea ilustra cu măiestrie basmele noastre românești! E un ilustrator nu în genul lui Gustave Doré, marele desenator francez al veacului trecut, — dar într'un gen, ce s'ar putea numi al său. Păcat însă că pictorul Dumitrescu ne părăsește în curând, spre a se duce la Paris, unde

va rămâne, probabil, definitiv. Neînțeles de români, pleacă acolo unde e chemat și înțeles.

SCULPTORUL SPIRIDON GEORGESCU

S'a ridicat modest, fără șgomot și fără alai. Ziarele ca și revistele nu l'au luat în seamă. Acest artist fecund și fin a avut, în sculptură, soarta lui Sem Benelli în arta dramatică. Sperăm că îi va semăna în linie ascendentă, apropiindu-se și de gloria marelui italian.

Monumentul Unirii din Cernăuți a atras atențiunea cunoscătorilor asupra sa. Juriul nu i-a admis decât zimbrul, care stă de pază la granița Moldovei, și căruia Spiridon Georgescu i-a dat o interpretare sugestivă și masivă. Tot atât de neprețuite sunt și alto-reliefulurile, motive de ornament al monumentului din Cernăuți. Acestea dau expresiune într'adevăr sculpturală momentelor principale din istoria Bucovinei, pe care artistul le fixează cu admirabilă putere de evocare. Spiridon Georgescu comemorează cu măreție pe eroii neamului în statuile și monumentele sale.

Anatcmist, sigur de studiile sale, cunoscător al perspectivei și dimensiunilor, acest sculptor este un sincer îndrăgostit al formelor plastice.

Parfumul e o creațiune minunată. Momentul savurării parfumului e un adorabil motiv estetic. Interpretat mai cu succes în bronz, decât în gips. Răsucind țigara e tipul caracteristic al unui tăietor de lemne care, după o muncă neobosită, își răsucește o țigară, plin de bucurie că o va fuma.

Spiridon Georgescu e variat și plin de avânt. Lucrările sale sunt vrednice de o tratare mai largă și pot rezista celei mai aspre critici, pentru că talentul său, în vădit progres, e bogat în frumoase făgăduinți. Arhitectura monumentelor sale e opera vrednicului său colaborator și prieten,

ARHITECTUL IORGU CIORTAN

care expune în aceeași sală. Pe lângă o bogată alegere de proiecte pentru construcțiuni de teatre, școli, muzee, așezăminte de educație fizică, toate cu înfățișare artistică și monumentală, perspective largi și mari dimensiuni, arhitectul Ciortan mai expune o serie de modele, în care se relevă ca un abil colorist. Peisajii bine prinse, efecte și aspecte din natură, iată gama inspirațiilor sale, pline de frăgezimea primăverii și a dimineții.

Puternicul său talent se afirmă însă mai ales în monumentele arhitectonice, pe care le imaginează elegant și decorativ.

Proiectele sale sunt de înaltă arhitectură, menite să dea înfăptuire unor palate publice, a căror masivitate solemnă impune tuturor. Iorgu Ciortan are și două lucrări satirico-alegorice, pe care le-a intitulat în franțuzește: „Coupe transversale de la pyramide sociale” și „Coupe longitudinale dela pyramide sociale”.

Sunt simboluri caracteristice, destul de greu de tălmăcit, ce exprimă poate concepția socială a arhitectului Ciortan.

Acestea sunt expozițiile de artă dela Ateneu, care vor fi închise către sfârșitul lunii.

L. I.

CUGETARI

Cine nu știe să uroscă nu știe să iubească.
Alfieri

***
Omul e o maimuță care poate să fie îndreptată atât spre rațiune cât și spre nebunie.
Voltaire

***
Acela care, putând să zică un lucr în zece cuvinte îl spune în douăzeci, e om capabil de acțiuni rele.
Carducci

***
Amorul care naște deodată e cel mai a-nevoe de vindecat.
La Bruyere

***
Spiritul de parlidă este, pentru guvern, ceea ce fanatismul e pentru religione: și unul și altul distrug ce par că vor să păstreze.
Séguir

OSCAR WILDE

CASA CURTEZANEI¹⁾

Ajunse până la noi zgomotul cădentat al pașilor dănțuitorilor; ținu-răm, așa hoinărind, strada luminată de lună, și ne oprirăm înaintea casei Curtezanei.

Dinăuntru, străbătând larma, de-șordinea, îi auzeam pe muzicanți cântând cu zgomot mare Inimă scumpă și credincioasă, a lui Strauss.

Asemenea unor ciudate și groțeste păiațe, însemnând arabescuri fantastice, umbre alergau pe perdea.

Priveam pe dănțuitorii-fantome în-vârtindu-se în sunetele trâmbiței și ale vioarei, ca niște frunze negre pe cari vântul le mână'n vârtej.

Ca niște automate puse'n mișcare de stori aceste schelute subțiri de-senate 'n siluete mergeau lunecând, formându-se în cadrul molcom.

Se luau de mână și danțau un rond maestros, și uneori izbucnea ecoul slab și ascuțit al râsetelor.

Când și când, o păpușe cu mișca-

rea de mașinările strângea la pieptul său un amant-fantomă; ai fi zis câte-odată că se pregăteau să fredoneze și să cânte.

Uneori, câte o marionetă groaznică se desliplea, și fuma o țigaretă, pe treptele intrării de piatră; ai fi zis că e un lucru care trăia.

Intorcându-mă atunci către iubita mea, i-am spus: „Sunt niște morți, cari dănțuiesc cu morți; e pulbere, în vârtej cu pulbere“.

Dar ea, ea răspunse la chemarea vioarei; ea mă părăsi, intră. Iubirea pătrunse în locașul Plăcerii.

Și, pe neașteptate, sunetele căpă-tară un limbru fals. Dănțuitorii fură obosiți de valsat; umbrele conteni-ră de a se învârti, de a se răsuși.

Și pe strada lungă și tăcută, au-rrora, cu picioarele încălțate în sanda-le de argint, se ivi furisându-se ca o tânără fată speriată...

Trad. M. Negru

1) Incepem, din acest număr, publicarea poemelor în proză ale lui Oscar Wilde, cuprinse în volumul „Casa Curtezanei“.

Traducerea acestor poeme e datorită d-lui M. Negru.

Dramele biblice

Turnul lui Babel. — Iudith.

Numărul autorilor dramatici, cari au încercat să scrie drame biblice, e redus, din cauza puținului interes ce-l prezintă publicului, legendele din vechiul testament. Aceste legende s'au banalizat; iar fantezia autorilor dramatici moderni, cari deformează o povestire biblică, riscă să întâmpine dezaprobarea multora.

Citațiile și comentariile biblice nu prea sunt sortite să entuziasmeze pe omul modern, care, în epoca electricității, a aeroplanului, a telegrafiei fără fir, ca și a altor minunății ale științei, se simte prea departe de mediul patriarhal și biblic al strămoșilor săi din Asia Mică!... De altă parte, istoriile biblice, dacă sunt scoase din cadrul lor poetic primitiv și sunt interpretate, fie în mod savant, grație unei erudițiuni speciale semitice, fie în mod literar, prin dramatizarea modernă, pierd simțitor din farmecul lor specific. De aceea mulți scriitori cumiți lasă pe seama predicatorilor legendele biblice. Și bine fac.

Un scriitor englez, A. Austin, a dramatizat legenda turnului lui Babel. Drama în englezește are titlul: „The Tower of Babel“ (a poetical drama). Piesa aceasta s'a reprezentat în 1875, la Londra.

După criticii epocii, drama lui Austin, a avut un succes de curiozitate și de stimă, — prin urmare n'a prea mișcat pe spectatorul britanic. În actul I, din The Tower of Babel,

s'a înfățișat câmpia Sennaarului și principalele personaje ale dramei biblice: Aran, unul din cei mai de seamă instigatori ai turnului Babel; Noëma, femeia sa; micul Irad, fiul lui Aran și al Noëmei; Afraël, spiritul idealist, poetul Korah, etc.

Aran e un om grosolan, vulgar. El iubește viața materială, plăcerile, bogăția.

Femeia sa, Noëma, e poetică, visătoare. Ea iubește viața spirituală. Pe când Noëma se amorezează de un „spirit“ căzut din cer — un soi de înger — Aran vrea să braveze cerul și pe Iehovah. În scop de bravare, soțul Noëmei, pune pe sclavi să ridice un turn mareț, — turnul lui Babel. În actul al II-lea se reprezintă eforturile oamenilor puși de Aran ca construiască turnul.

Un poet, Korah, nu aprobă lupta împotriva cerului, fără egalitatea pe pământ. Acest poet biblic se vede că a fost precursorul socialistilor și comunistilor.

Un filozof, Sidon, crede că pământul și viața pământească sunt la discreția zeilor și el e convins că puternicii în car se vor amuza de strădania celor de jos de a ridica un turn atât de înalt, — un fel de șgarie cer biblic.

Pe când imbecilul Aran supraveghea lucrările turnului, Noëma asculta vorbele de dragoste ale lui Afraël, — îngerul căzut din cer, spiritul ideal. Afraël propune Noëmei să

se înalțe cu dânsul în regiunea azurată; dar Noëma, refuză, sub cuvânt că e mamă. Afraël ar dori să fie un „pământean“, spre a gusta din plăcerile amorului fizic. Noëma însă, răspunde că ea e datoare să urmeze pe soțul ei. În acest timp trăznetele distrug turnul lui Babel și în urma pedepsei date de cer îndrășneților constructori, apare spiritul lui Afraël, care se întovărășește cu văduva lui Aran, spre a face trista figură a unui Adam redivivus.

În toată această dramă zisă biblică, Afraël pare a fi urmărit distrugerea turnului și moartea lui Aran, ca să poată trăi fericit cu Noëma... Conflictul dramatic pare a fi între materialism și idealism.

Oricât de poetic ar fi tratată această dramă „biblică“ a englezului Austin, ea n'a entuziasmat publicul britanic deacum câteva decenii.

Un alt autor dramatic modern, Bernstein, a scris o dramă biblică inspirată de legenda Iuditei și a lui Holofern, sub titlul: „Judith“.

Drama aceasta s'a reprezentat în București, la Teatrul „Carol cel Mare“, de către o companie teatrală sub direcțiunea d-nei Marioara Voiculescu. Bernstein a modificat legenda biblică, în interesul dramatizării acțiunii, dar, în acelaș timp, a modificat profund și caracterul eroinei.

Nici „Judith“ a lui Bernstein n'a fost fericit inspirată și tratată.

Romulus Selșanu

Acorduri frânte

Înfiorări de toamnă abia simțite
Înfiorări de suflet ne'nțelese
Sub nimbul de lumină ce se țese
Din irisul privirei ostenite....

...Să se'nșiripe visul?... Niciodată!
Și totuși ochii calzi mă obsedează
Tăcerea lor adâncă și'nghetată
Tăcere într'un zâmbet îngropată
— Un sfinx uitat, ce'tr'un pustiu,
visează!

...Dă-mi calmul tău, privire ostenită...
Sau voluptățile ce mi-a făgăduit
Intunecatul iris ce palpită
Prinzând în el visatul înșinit...
...Dă-mi calmul tău privire ostenită..

Cu gândul frământat de o nevroză
Aștept să treacă clipă după clipă
Privirea caldă, 'n dimineța roză
Să mă cuprindă'n dulcea ei risipă...
Și clipa să se schimbe 'n veșnicie
Și veșnicia'n tristul „Niciodată!“...
Căci visul care luminează 'n Suflet
E prea frumos — și sunt prea
vinovată.

Gaby

Drumul spinos

Tablou de pictorul polnez Stachowicz

Poate nici odată nu s'a potrivit mai bine tabloul acesta al unui mare pictor polnez, Stachowicz de cât în vremurile noastre, căci poate rare ori omenirea a trebuit să stră-

urma ei, Suferința, Sărăcia, Boala, Durerea.

Viața pentru ei — a fost un drum spinos în întunericul adânc al nopții, printre stânci coltoase, drumul lor s'a coborât tot mai mult și mai mult, în jos. Și ei știu și cred, că dincolo de drumul spinos, dincolo de marginile abisului, li se va deschide

apărat un drept, nu cunoaște nici o piedică.

PARINTELE PISO. Vioi ca un licean, înțelegător al situațiilor neprielnice, ca un rutinat financiar. Cu atari însușiri, a fost desigur cel mai dibaciu deputat, care a știut să prezideze ședințele unei Camere, totdeauna dispusă la luptă dărză.

Vorbește convingător și atrage printr'o intonație vibrantă și tinerească.

MIRCEA DJUVARA e poate alături de d. Istrate Micescu, cel mai parlamentar deputat liberal. Parlamentar în sensul vechiu al cuvântului. La tribună par'că ar fi la catedra universitară. Vorbește solemn, în fraze alese, studiate, utilizează gestul, ca un fost bun elev al lui Maiorescu și și desfășoară cugetarea cu acea siguranță de sine, pe care numai convingerea că nu poate fi altfel, i-o dă.

Față de Mircea Djuvara, am totuși o nelămurire: cum poate el să facă politică, el care-i liniștit și preocupat de probleme filosofice.

Brak

O comisie rogatorie

de PERZE BENOÎT

Fără să am cunoștințe universale, mă simt măgulit că sunt unul dintre membrii cei mai instruiți din comitetul lucrătorilor și soldaților din Barovici. Puteam spune pe de rost în ordinea alfabetică numele afluenților lacului Ladoga și știam foarte bine că cei trei mari scriitori francezi a secolului trecut au fost Gaboriau, Pierre Leroux și Victor Hugo.

Datorită acestei particularități, fui convocat la 16 Februarie, — sunt exact opt zile d'atunci. — de către Keşolm, delegatul justiției sovietului din Barovici.

Șezi, Ivan Ivanovici, imi zise el, arătându-mi în fața biroului său vopsit în roșu, un scaun de aceeași culoare.

Eu știam ce datorii aveam față de justiția populară și rămăsei în picioare.

Keşolm luă o priză de tabac. Sfârși prin a se arăta stăpân, puse tabacul pe marginea unei frumoase călimări de argint ce împodobea masa, apoi, pe neașteptate, mă întrebă:

— Știi ce este o comisie rogatorie?

— Este aceea zisei, care caută cât mai multe lămuriri într'o chestie oare-care.

Keşolm mă privi cu un aer aprobator. Își reluă tabacul, și frământându-l între degete declară:

— Ivan Ivanovici, îți încredințez presiderea comisiei rogatorii, care se întrunește, chiar astăzi, la forătreța Toropetz. Veți fi asistat de Vladimir Ptaițin și Zabulon Vogelbaum.

— Sunt la ordinele comitetului, mă mărgini să răspund.

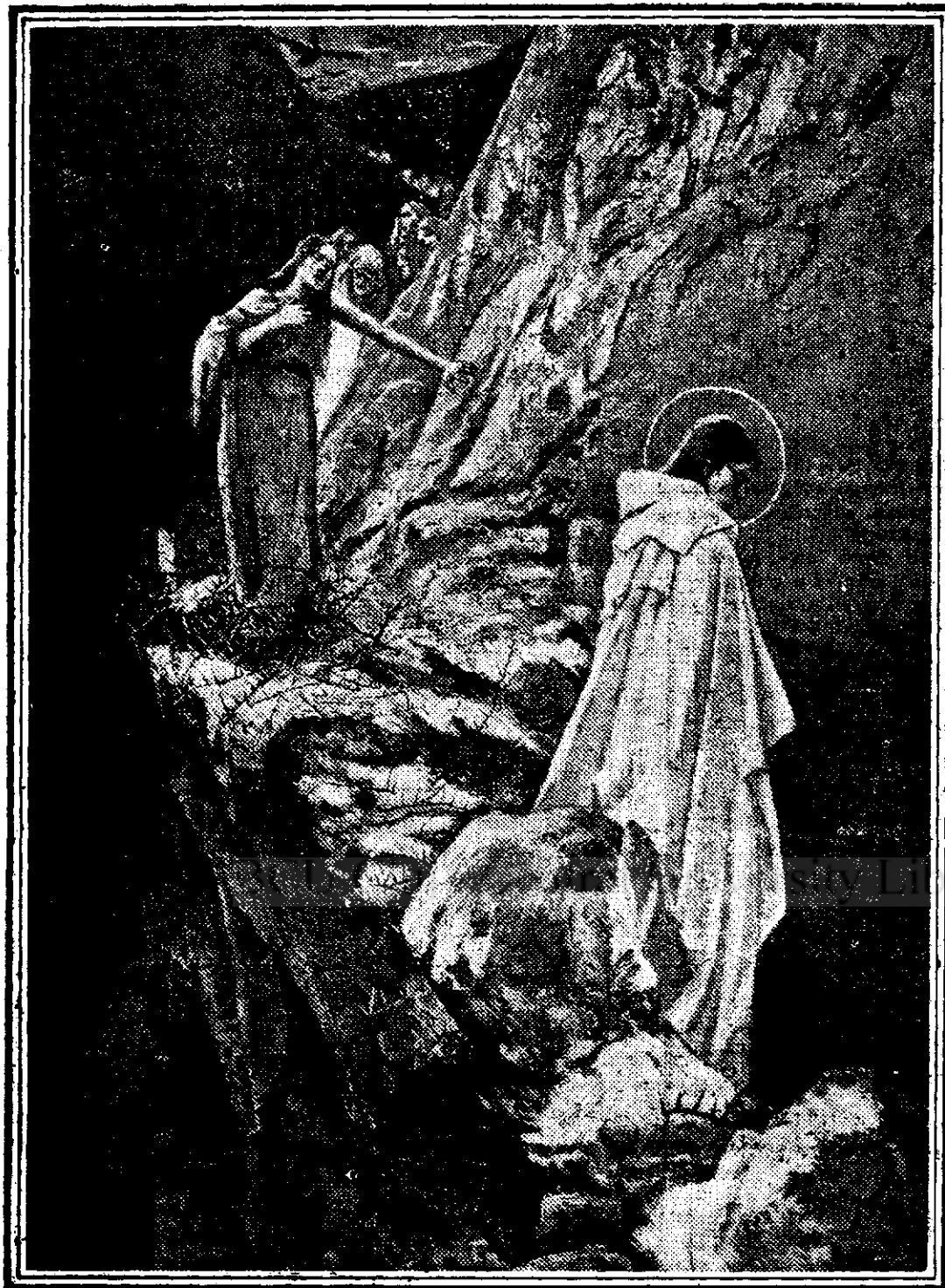
— Bine, făcu Keşolm. Tu știi bine că trebuie să judecăm mâine după amiază pe generalul Cebareff, care a comandat armata noastră de pe coasta mormană, și că avem ordinul de a-l condamna la moarte.

Cebareff a fost bătut de corpurile aliate. Pe de altă parte, este însurat cu o franțuzaică ce pictează pe lac. Dar când ai o femeie care pictează pe lac, nu poți fi amicul poporului, și e foarte probabil că a fost un trădător.

Dar aceasta nu-i de cât o, o...

— Presupunere.

— Acesta-i cuvântul, zise Keşolm, aruncându-mi o privire piezișă, care mă făcu să în-

DRUMUL SPINOS: tablou de pictorul polnez P. Stachowicz.

bătă calea vieții pe un drum mai greu și mai spinos.

Pictorul leah, a vrut în acest impresionant tablou să arăte cum printre stânci și spini merge Bunătatea care a părăsit lumea.

După ea vin, pe urmele ei sângerate, toți acei pe care nu-i a fericit viața și i-a urât omenirea. Vin în

un drum nou — semănat de rose și luminat de razele Raifului și acela va fi drumul în sus spre porțile veșnicei cetăți unde înfloresc rozele mistice. Ei știu, ca tocmai acolo îi duce conducătorul lor sfânt: *Bunătatea*.

Dr. I. Dascian

Figuri parlamentare

ION SORICU, miop și tăcut. Infățișează toată simpatia, cu care privești pe un miop, stângaci la mers, domol la gest, timid în orice manifestare. Tăcerea lui însă par'că geme sub o povară. Cine știe, dacă nu cumva Soricu în ceasurile când

ascultă cascade de vorbe, — rostogolite sub eticheta de discursuri parlamentare, — el nu va fi făcând versuri, ori n'o fi trăind în închipuire în tovărășia elevilor lui, cari-i sunt așa de dragi. Și miopul acesta blând când e atins de vreo nedreptate, se scoală furtunos și țipă. Țipă vulcanic și amenințător. Iar când are de

SALONUL

Tatăl meu

teleg că am tot interesul să nu ating pe delegat.

— Accasta-i chiar o presupunere. Dar Ivan Ivanovici, înțelegi bine că justiția sovietului nu se poate întemeia pe o presupunere. Ne trebuie o dovadă. Această dovadă o vei culege astăzi cu ajutorul lui Zabulon Vogelbaum și Vladimir Pitișin.

— Ia fortăreața Toropeț? întrebai.

— Da, acolo, unde e închis de aproape trei luni colonelul Pavliceff, ex-aghiotantul lui Cebaroff. În urma ordinului lui — acesta din urmă a fost închis la Toropeț.

Pți să-ți închipuiești ce ură are acum contra generalului său. Cred că vom găsi ușor la colonel mărturia de care avem nevoie.

— Dar pentru ce nu-l aduceți pe Pavliceff la proces?

— Colonelul e bolnav, răspunse Keșolm. Fortăreața Toropeț e atât de umedă! Aș fi dat ordinul de a-l aduce aci pentru interogatoriu, dar riscam să moară pe drum și atunci rămâneam mofluzi. De aceea, în urma propunerii mele, comitetul a decis să trimească o comisie regatorie la Toropeț. Nu cred că ai înțeles și știi care trebuie să fie sensul de poziției, pe care ne vei raporta în scris, iscălită și de Pavliceff.

După aceea Keșolm îmi dădu numărul celulei ocupată de colonel și ordinul de serviciu destinat a ne deschide porțile închisorii.

Era noaptea când ajunsei la Toropeț, împreună cu cei doi asistenți. Pțișin cunoștea fortăreața unde fusese deținut mai mulți ani ca victimă a tiraniei țariste, pentru că imitase diferite iscălituri pe hârtii ce aduceau mult cu hârtiile de bancă.

La acea cară târzie, șeful gardian și principalii săi tovarăși, sforăiau în cor pe o masă încărcată cu pahare de punch. Ne fu imposibil să-l sculăm. Pțișin, care cunoștea fortăreața Toropeț sub vechiul regim, arătă foarte scârbit de a merge singur.

— Va trebui să ne conducem singuri, constată el. Care-i numărul celulei omului nostru?

— Numărul 44, răspunsei.

El căută în legătura de chei atârnată pe zid.

44. Iată cheia celulei. Luă o lanternă și zise: înainte!

Celula 44 era jos, la nivelul șanțului umplut cu apă care înconjură fortăreața.

Nici un șgomot în coridoarele negre și umede, afară de sforăiturile santinelor, de ale căror trupuri ne împiedecam adese ori.

Pțișin se opri. Cheia scârțai. Ne izbi un curent de aer înghețat. Stambulon închise ușa.

Ne aflăm în celula colonelului Pavliceff, o celulă murdară, scorburoasă cu o fereastră

zăbreliță prin care se zăria apa lucitoare și palidă a șanțului.

Într'un colț, la stânga ferestrei, prizonierul stătea sgârcit. Pțișin îndreptă spre el ochiul galben al lanternei. El ne apără aproape gol în cisme largi, cu o imensă barbă spălăcită. Avea ca și o maimuță, împrejurul pântecului o enormă verigă de fer, pe care un lanț o lega la o a doua verigă, înfiptă în zid.

— Da, zise Pțișin, iată un chefliu care nu riscă s'o șteargă.

Ne instalăram pe scaunele noastre de lemn. Zabulon, care avea rolul de greșier, deschise un registru pe genunchi.

— Ești într'adevăr, colonelul Sergiu Mihailovici Pavliceff, ex-aghiotantul generalului Cebaroff? întrebă Pțișin.

Omul privi fără să răspundă.

Pțișin repetă întrebarea.

— Chiar așa, colonelul Pavliceff, răspunse prizonierul.

El cecmândă cu o voce lugubră.

În rânduri. Deschideți focul! bam baram!

— Aiurezi, tăticule, făcu Pțișin cu un râs gros. Semnele exterioare de respect sunt desființate încă de pe timpul lui Kerenski...

— Dar iată ce ne-aduce...

— Deschideți focul, ban, ban, porunci colonelul.

(Va urma) Trad. de Paul B. Marian

Când m'am întors atunci acasă era serată literară.
Salonul era'n sărbătoare și'n fund frumos și inspirat
Poetul ce s'a stins; Oreste cânta un vis de primăvară.
Din candelabrele aprinse lumina răspândea treptat,
Un prof de aur; și cel cărui atâți poeți i-au zis maestre,
Cu nesfârșita-i bunătate zâmbea; iar luna prin ferestre
Zâmbea de-asemeni Poeziei, ce i se'nchină 'ntotdeauna.
Că iar și-a regăsit salonul iluminat zâmbea și luna;
Că iar și-a regăsit poezii perduți pe-al versului avânt,
Îi corona pe fiecare cu razele-i nemuritoare.
..Și versurile, valuri, valuri sunau, cuvânt după cuvânt;
În ritmul lor părea salonul că părăsește-acest Pământ;
Răsunător de armonie, într'o luminăorbitoare,
Romantică lumina lunei îl însoțea pe-al lumii val
Ca pe-o corabie din care răsună cânturi inspirate;
El se ducea cu toți poezii către visatul ideal,
Trecea prin valurile vieții și se ducea'n Eternitate.

Nikita Macedonski

ROMANȚA

Cădeau primele acorduri triste
Din simfonia toamnei seci
Când cunoscuți abia de o clipă
Ne-am dat ascunselor poteci

Doi visători plângând cu vremea,
Am rătăcit sfoși în mers
Și mi-amintesc, atât de bine...
Plângând mi-ai declamat un vers.

Departo o cascadă, vrajnic
Spunea un basm de împărați
Și-am stat opriți de atâta farmec
Sub raza lunei profilați.

Aceleași vagi a toamnei arii,
Azi se repetă unde ești?
De brațu-mi animată, versul,
Uitat de vreme, să-mi șoptești?

D. Negulescu-Pitești

Mamă și amantă

ROMAN DE LOUIS ULBACH

Privirile o urmăriră de-a lungul salonului cel mare, despărțit de cel mic printr'o ușă cu draperie și pe dată ce ușa se închise pe urma nepoatei, d-na de Gremilly se ridică și punându-și mâinile pe umerii lui Filip, se plecă și îl sărută lung și apăsător pe frunte.

— Acum vorbește! — îi zise.

— V'am spus; am fost la ministru.

— V'am?... repetă d-na de Gremilly cu un fior în tot trupul.

Apoi se dete înapoi și îl privi în albul ochilor.

— Jură-mi că la mijloc nu e nici o femeie!

— Jur!

Jurământul acesta nu liniști pe femeia geloasă. Se plecă iară pe Filip, îl mirosi în păr, în mustață, pe buze, în mânuși și apoi dând drumul râsului:

— Să nu crezi că n'as simți — zise, așezându-se iar pe scaun — dacă altă femeie to-ar fi sărutat chiar ieri. De asta să nu te îndoiești!

reia nu-i scăpa nimic, înțelese că războiul în ruina nu-i scăpa nimic, înțelese că războiul în mic nu era cu putință și că trebuia să atace în stil mare. Redeveni ceia ce încetase să fie un crâmpel de vreme, femeia de condiția ei socială, și oftând, îngână:

— Mă scoți din minți!

Filip nu făcu nici o mișcare ca să protes-

teze și d-na de Gremilly urmă cu vocea tremurândă, de și se silea să pară liniștită:

— Te conjur Filip; când vei vrea să mă părăsești, nu fugi; spune-mi adio și pleacă. Dragostea noastră s'a îmbătut de adevăr și trebuie să se trezească fără minciună. Atunci aș muri poate, dar m'ai omori cu siguranță dacă mi-ai minți.

Dacă sunt singură vinovată, ai deveni și tu vinovat printr'o minciună. Dar, lasă-mă să mă învinovățesc, căci asta e bucuria mea.

Nu te pot păstra meru, nu pot pune stăpânire pe tinerețea ta. Dacă e în inima ta ceva nou pe care nu'l cunosc și pe care nu'l pot ghici, spune-mi-o cinstit. Mă mai iubești?

Verbind, devenise încetul cu încetul radioasă de iubire și de nerăbdare. Frumozii ei ochi negri se mârșiră ca să înfășure cu razele lor necunoscute de lume, pe tânărul acesta extaziat care se simțea câștigat iarăși de lumina lor.

O privea cu îngrijorarea disperată a unui nenecroșit care ar voi să blesteme, dar pe care credința îl fură.

Unde era pe obrazul ăsta frumos încrețitură de care îndrăznise să vorbească în scrișcarea lui? Și nu era tânără femeia asta care avea într'însă atâta patimă și atâta generozitate? Vocea ei, care era emanațiunea sonoră a frumuseții ei, n'avea oare acea armo-

nie de care vorbește La Bruyère, cea mai dulce din câte poate auzi o ureche omenească? Alunecă de pe scaunul pe care sta, căzu în genunchi în fața d-nei de Gremilly și înlăntuind-o îi zise:

— Aș putea să nu vă mai iubesc?
Și începu să plângă.
— De ce-mi zici vă? de ce plângi?
Ea însăși își simțea lacrimile în vârful genelor

— Ah! — răspunse el între două suspine, înbunit de admirație — pentru că mă simt nedemn de atâta bunătate, de atâtea generozitate, de atâtea mărinimie.

— Dar de ce-ai fi nedemn de mine, de vreme ce mă iubești?

— De sigur că vă iubesc! Lăsați-mă să vă zic vă; aceasta satisface admirația mea, recunoștința mea. N'am mințit. Am văzut pe ministru așa cum mi-ați comandat. Mi-a îngăduit să dea curs intervențiunii d-tale și în curând nu voi mai fi un om ne folositor. Am fost un egoist și nu vreau să mai fiu. În curând veți fi mândră de mine.

— Sunt și acum!

— Nu, nu sunteți decât indulgentă. Îmi fac singur învinuiri, dar mi-e frică.

să le primesc de la alții.

— Dela mine?

— Nu, dela... cealaltă mamă.

Un răspuns mai crud nu se putea. Filip nu îl premeditase, dar tăsnise din sinceritatea lui.

D-na de Gremilly tresări și devenind de o dată rece, făcu o sfortare eroică și zise:

Importanța înscricțiilor slovenești din biserică Domnească dela Curtea-de-Argheș

Inscricțiile slovenești au mare importanță, prin limba vremii în care sunt scrise și prin caracterul scrisului întru luminarea și adevărarea vechimei sfântului lăcaș al sfântului Ierarh Nicolae de la Miralichia și al sfintei mucenice Filotea.

În lucrarea mea „Doamna lui Alexandru Vodă Aidea, fiul lui Mircea Vodă cel Bătrân” pe 1922, am publicat în note, fără comentarii, o parte din aceste înscricții în text și traducere.

Și anume: înscricția pictată, pusă deasupra citorilor Radul Negru Vodă și Ana Doamna (în adaos), înscricția de pe peretele de nord al naosului, scrisă cu grafit roșu pe tencuială, care ne dă data morții Marelui Basarab Voevod (p. 6), cunoscut în cronicile slovenești sub numele de Ivanco sau Mihail Basarab; înscricția de pe mormântul lui Vislav Voevod (p. 6) și înscricțiile de pe inelul Doamnei Ana (vezi p. 16 desenul de d. pictor D. Ștefănescu) și al lui Naidu Doba (Nicolae Dăbăcescu).

Mai sus citatele înscricții slovenești, alături de altele, s'au publicat acum din nou cu multe greșeli în „Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice” de d. Virgiliu Drăghiceanu, secretar-director al Comisiunii monumentelor istorice, ajutat fiind de d. Petre Cancel, profesor de limbile slavice la facultatea de litere din București.

Iată cum am citit noi înscricția slovenească pictată, pusă deasupra citorilor Radul Negru Vodă și Ana Doamna și cum au citit-o d-ilor:

Citirea St. Nicolaescu:

(† Io. Radul Voevod, întru Christos Dumnezeu drept credinciosul și singur stăpânitorul (domn) al Țării Ungrovlahiei și al Vidinului și a tot ținutul Vidinului, și (soția sa Ana) întru Christos Dumnezeu drept credincioasa doamna a Țării Ungrovlahiei (și) a tot (ținutul Vidinului)...

Citirea V. Drăghiceanu și P. Cancel:

„... binecredinciosul Voevod și însuși stăpânitorul... Ungrovlahiei stăpâniri Domn și al întregului ținut al stăpânirii sale... întru Iristos Dumnezeu bine credincioasa și Doamna a Țării Ungrovlahiei și a tot (ținutul său). (Vezi „Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice”, p. 50).

În loc ca să cerceteze această prețioasă înscricție din punct de vedere paleografic și filologic pentru a stabili cu ajutorul său data ve-

chimei sfântului lăcaș d. profesor P. Cancel se leagă de termenul slovenească „blagovereny”, care se citește destul de clar în înscricție și se traduce prin: drept credinciosul sau bine cinstitorul, și propune în locul său termenul „blagodobretu”, care n'are sens și nu există în nici una din limbile slave.

În locul genetivului „Băiniu”, ce înseamnă „al Vidinului” d-nii V. Drăghiceanu și profesor P. Cancel, se pronunță hotărât, în potriva formei, zicând: „cuvântul este foarte stricac. Prin imposibil (întru cât genetivul este Bădina sau Baina”.

Pronunțându-se astfel, d-ilor s'au omărturie sigură că nu cunosc nici genul și nici cazul numelui propriu.

Citirea slovenească „bdi gospoje”, ce nu există în înscricție, d-ilor o pun pe seama unui profesor din Cracovia și o traduc prin: „al Ungrovlahiei, stăpânitor Domn și etc.”

Repet: termenii slovenești „bdi gospoje” nu există în înscricție, și dacă ar exista, ei nu pot însemna de cât: „veghează Doamna”, dar

P. Cancel:

„Doamne Dumnezeul nostru, pomeneste pe greșiti robii tăi (când este) nouă a chemă numele tău sfânt și ne închinăm”.

„Doamne cu îndurările și mila lung răbdător și mult milostiv ascultă...”

(Vezi „Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice”, 1923, p. 192).

Deslegarea aritmografului din No. de Duminică 28 Octombrie a. c.:

C R I S N A
R U S K I N
I S T R I A
S K R I M A
A N A A R I

Soluția șaradei din același număr este:

Cias-ornic

Premiul oferit pentru aceste deslegări a fost decernat prin tragere la sorți d-lui Gheorghiu dela Panciu, care este rugat a-și da adresa pentru a-i se trimite premiul.

nici de cum: „al Ungrovlahiei, stăpânitor Domn și etc.”

Verbul „bđiti” înseamnă a veghea. Substantivul este „bđenie”, privighere, care a dat la noi cuvântul denie.

Studiind această înscricție din punct de vedere al limbei și al paleografiei noi am constatat că ea este scrisă în limba mediobulgară, secolul XIII-lea.

Literile după ductul lor se aseamănă foarte mult cu literile din înscricția slovenească (mediobulgară), pictată, pusă deasupra citorilor de la biserică bulgară din satul Boiana, la 8 kilometri depărtare de Sofia, cu hramul sfântului Nicolae și al sfântului Pantelimon, zidită la 1250, „pe timpul drept credinciosului și bine cinstitorului și de Christos iubitorului țar Costadin Asen”. Vezi, G. D. Balacev „Slovenski nadpisi ot tuzozapadna Bălgaria” în Revista „Minalo”, 1911, p. 3-5).

În ce privește cunoașterea limbii slave, d. V. Drăghiceanu este scuizat și-l scoatem din cauză. Nu putem face însă același lucru și cu d-l profesor P. Cancel pentru prestigiul catredrei.

Iată acum și alte deosebiri de interpretare ale înscricțiilor slovenești aflate pe filacterele sau sfitoacele sfinților zugrăviți în altarul bisericii:

St. Nicolaescu:

„Doamne Dumnezeul nostru, aduți aminte de noi păcătoșii robii tăi, când chemăm numele tău cel sfânt și închinat”.

„Doamne, îndurate și milostive, îndelung răbdătorule, și mult milostive, ascultă”.

D. P. Cancel face următoarea observațiune asupra cuvântului slovenească „štedrotamii”: „Ar putea fi „štedrotamii i”, adică: îndurărilor și, dar „milostion” care e instrumental mă face să admit lectura „štedrotamii i” pentru „štedrotamii i”; și pentru i SE ÎNTĂLNEȘTE ÎN AȘA ZISA ÎNVOCAȚIE ȘI E CURENȚĂ ÎN MEDIOBULGARĂ. AM ADMIS INSTRUMENTUL LA AMBELE SUBSTANTIVE”.

Din cele mai sus arătate reiese, cred, limpede și răspicat deosebirea dintre noi cu privire la interpretarea înscricțiilor slovenești.

Încheerile logice și necesare le vor trage, de sigur, cei ce urmăresc de aproape activitatea științifică a unuia și a celuilalt.

Profesor St. Nicolaescu

Abonații „UNIVERSULUI LITERAR” participă cu 5 cupoane la marile premii ale „UNIVERSULUI”.

— Așa e... mama ta... pe care am înșelat-o și căreia i-am trădat încrederea!...

Te-a trimis la mine ca să fac din tine un bărbat și am făcut un...
So lasă pe spate, privi tavanul ca și cum ar fi privit cerul deschis și adăogă cu o voce care scădea treptat:

— A fost un vis. Trebuie să se sfârșească și el. La ce mi-au slujit așa dar tinerețea mea curată, înfrânrările suferite, rațiunea mea, voința mea? Dar de ce și tu ai venit la mine așa de puțin asemănător altor bărbați? De ce am găsit la tine judecata pe care o ai la vârsta mea, entuziasmul pe care l'am păstrat de la vârsta ta?... Apucă-te deci și tu de viciele camarazilor tăi!. Dă-mi o pricină ca să te iubesc mai puțin, ca să te disprețuiesc, căci ca să te urăsc n'aș putea! Nu! Dacă ai avea o amantă nedemnă, una dintre acelea pe care toți oamenii de treabă le iau, și-aș ierta-o. N'ar lua dela tine decât ceea ce trebuie să-mi scape, dar tot ceia ce e mai bun în tine, n'auzi, sufletul tău, îl voi avea totdeauna, îl voi păstra.

De obicei starea de sânge rece nu ținea mult în crizele acestea de pasiune încordată, și prin aceste contraziceri, d-na de Gremilly se arăta leală.

Vorbind că are să părăsească pe Filip, îl atrăgea spre ea cu nervozitate, îi puneă mâna pe piept ca și cum ar fi vrut să-i fure inima și-i zicea cu un ris dureros:

— Shakespeare e înșelat când a făcut din Shylock un bărbat, căci în realitate femeile sunt acelea cari au creanțe inexorabile... Aș vrea să te mănânc!

Se aruncă de gâtul lui și-l îmbrățișă cu furie.

De bună seamă Filip venise cu gândul, dacă nu al unei rupturi, cel puțin al unei răceli triptate. După scrisoarea către prietenul său, crezuse că poate să se bizue pe judecata lui; își închipuia că făcuse un pact.

Nimic nu te face să te pătrunzi mai bine de forța ta, decât destăinuirea definitivă a slăbiciunii altuia. Dar vrăjitoarea de care credea să se apere punându-se la adăpostul scrisorii lui, îl stăpânea iarăși, îl păstra. Acum uita totul, în fața acestei femei, sinceră în iubirea ei, superioară în nebunia ei și-și zise pe loc:

— S'ar omori! E mai bine să mă supun înainte. Ascultă! — îi zise după o clipă de reflecție, cu o voce grăbită — vrei să fi soția mea?

Necrocitul, fără să bănuiască, uitând ceia ce prezisese el însuși, găsea cel mai bun argument să-și împingă amanta la eroism.

— Nu, nu — răpunse ea respingându-l ușor, — te-ai căi.

— Iți jur!...

— Oh! nu face jurăminte! Atunci m'aș căi eu, aș îmbătrâni pe loc de desperarea de a te fi prins asupra cuvântului. Nu, nu-mi vorbi de asta.

Aș crede în slăbiciunea ta și nu în puterea ta. Să ne iubim atâta vreme cât vei putea să mă iubești! Părăsește-mă când vei vrea, dar nu mă minți o singură zi, un ceas, un minut... Și acum să vorbim de tine. Ziceai că ministrul ți-a făgăduit; ce ți-a făgăduit?

— M'a asigurat că peste opt zile...
— Trebuie să te folosești de aceste bune dispozițiuni. Se spune că ministrul nu prea e solid și când ministrul s'apleacă la pământ, cam atunci lasă să-i cadă fructele... Aide, băețășul meu, ștergeți ochii!

Spunsa așa ca să aibă un pretext să și-și șteargă ea însuși de lacrimai.

Convorbirea fusese prea înțepată ca să nu se îndulcească într'un duet melancolic. D-na de Gremilly devenise prea maternă și avea un prea delicat simțământ al nuanțelor, ca să ajute pe Filip întru violarea sentimentului cast ce izbucnise adineaurea; dar suferea prea mult ca să mai lungească o convorbire care nu putea nici să se scoboare prea adânc în sacrificiu fără să nu roșească de anii de captajie, nici să revină la clipele arzătoare ale debutului.

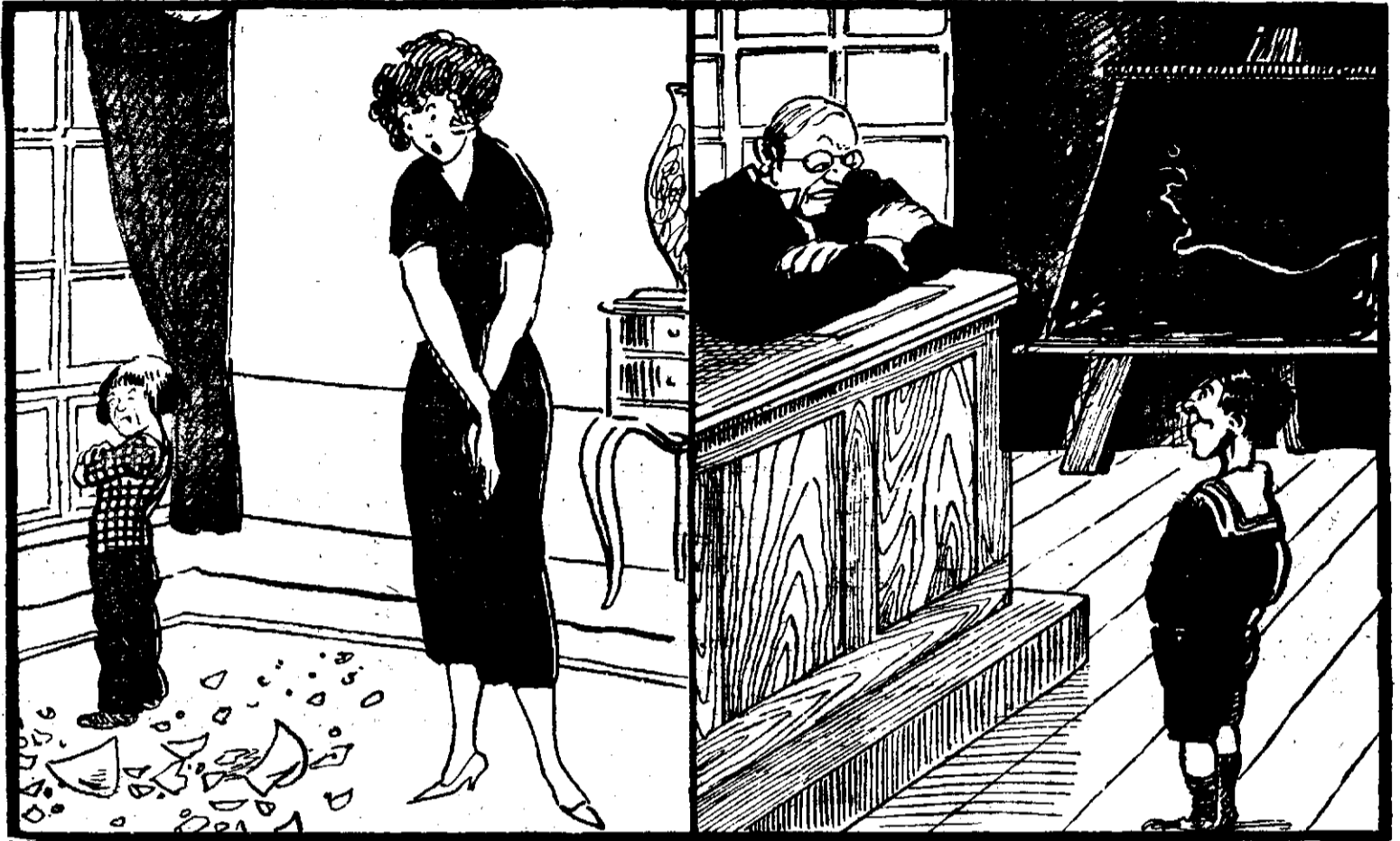
(Va urma)

NOUILE PREMII FLATELICE
ALE
UNIVERSULUI LITERAR
— Din 18 Noiembrie 1923 —
CUPON No. 2 și 3

Pagina Copiilor

De ale copiilor

— Lasă puiule, nu te spui mami că Țai spart !...
— Da ce eu de vas plâng ? Mi-e necaz că trebuie să strâng cioburile.

— Ia spune-mi Ionescule, ce știi despre Bulgaria ?
— Da ce, d-ta nu citești jurnalele ?

FILATELIA

Cum se spală mărcile postale

Una din cele mai importante reviste filatelice engleze „Postage stamp” publică în ultimul număr un interesant articol cu titlul de mai sus.

Nici un timbru nu trebuie pus în album dacă nu este în cea mai perfectă stare de curățenie.

Pentru aceasta cel mai bun mijloc este ca marca postală să fie pusă în apă caldută. Lipiturile ori cât de puternice nu pot rezista mai mult ca 20 minute la acțiunea apei calde.

Marca astfel scoasă este perfect curățată. Se atrage în special atenția ca marca să fie pusă în apă cu fața în jos, deoarece culorile unor mărci nu rezistă totdeauna de ex. coloniile engleze.

După ce marca a fost astfel curățată urmează uscatul. Cea mai bună metodă este următoarea: Se ia o foaie de sugativă pe care se așează mărcile după ce au fost scoase din

apă. Sugativa are proprietatea de a nu lăsa să se scorojească mărcile, în timpul uscătelui, ceea ce se întâmplă foarte des când sunt puse pe altceva.

Unele mărci au un aspect urât. Pentru a le înviora culoarea și a le scoate valorile în relief se recomandă a se trece peste ea cu o bucată de vată muiată în benzină.

Informații filatelice

În Danzig au eșit zilele trecute mărci cu valoare de 1, 3, 5, 10, 20, 25 și 50 miloane.

Pe când cele de un miliard ?

Italia. Pentru comemorarea a înaintării fasciștilor asupra Romei, guvernul italian a scos o serie de mărci, care însă nu sunt de o valoare artistică prea mare.

Tirajul acestor mărci e un milion de serii, din care 100.000 vor fi surșarjate cu numele coloniilor italiene.

Poșta redacției

Am primit dela un cititor 12 mărci între care una braziliană, 2 olandeze etc. cerându-ne referințe. Il rugăm să ne comunice adresa spre a i le înapoia culămuririle cerute.

D. Gr. Ionescu-Focșani: Menținem oferta. Anunțați când veniți.

Memet Suliman Hârșova: Serii noi avem *Spania* 1907 expoziția rare

6 valori 45 lei. *Venezuela* 1904, 5 valori până la 3 bolivari 10 lei. *Belgia* 1902 seria căi ferate, 7 valori 12 lei. *Cehoslovacia* 1919, seria austriacă cu surșarj 41 valori rare 80 lei. *Honduras* 1898 8 valori 12 lei. *Siam* 4 valori 4 lei. *Lichtenstein* 20 valori 12 lei.

Arabia format triunghi 5 valori 19 lei.

Celoralți citiți răspunsul de mai sus.

Iată și lista nouilor premii ce oferim grațiat pentru luna Noembrie :

Lotul 1 un cap de bou emisia 3-a de 6 parale în perfectă stare.

Lotul 2 un cap de bou emisia 3-a de 30 parale (ambele oferite de d. Lupovici cunoscutul filatelist).

Lotul 3 o serie completă *Creta* 6 valori.

Lotul 4 o serie completă *Ucraina* 14 valori.

Lotul 5 compus din mai multe serii complete austriace în total 50 valori.

Lotul 6 30 colonii franceze.

Lotul 7 o serie completă comemorativă *Polonia* 6 valori.

Lotul 8 Mai multe serii *Rusia sovietică* în total 20 valori.

Lotul 9 o serie de 10 colonii italiene.

Lotul 10 o serie completă comuniste *Wurtemberg* 10 valori.